

Pořadové číslo pro potřeby ÚAP: 16	Obec: KŘIŽANY	Kód obce 564184
------------------------------------	----------------------	-----------------

DOPLNĚNÍ DAT – AKTUALIZACE V ROCE 2024

V obci byl zaznamenán meziroční přírůstek počtu obyvatel (2014-2015) o 8. V roce 2016 se počet obyvatel zvýšil o 26 jednotek. V roce 2020 však došlo ke stabilizaci populace, když počet obyvatel vzrostl jen velmi mírně na 860 (o 4 jednotky). V roce 2024 pak došlo naopak k poklesu počtu obyvatel na 854 (o 6 jednotek), viz Tab. Křižany- 1.

Tab. Křižany- 1: Přehled vývoje ukazatelů (počet obyvatel) za období 2014 až 2024

Ukazatel	2014	2015	2016	2020	2024	změna
Počet obyvatel *	822	830	856	860	854	pokles

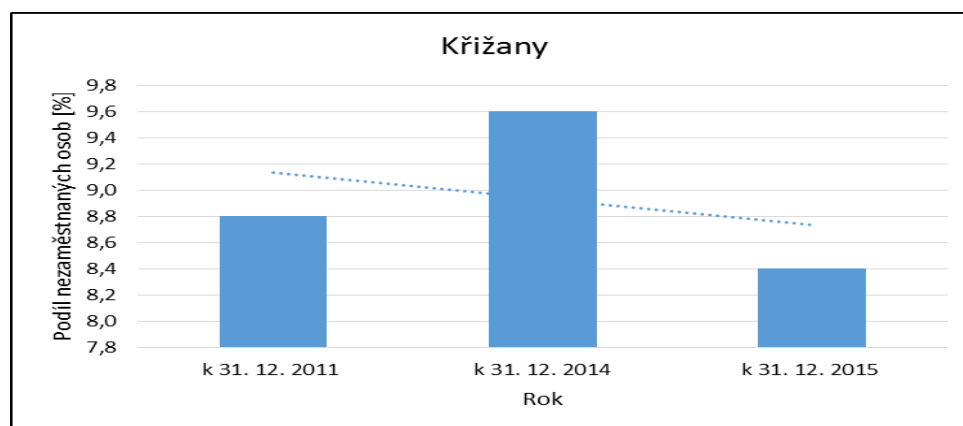
* Údaj vyhodnocován k 1. 1.

Zdroj: vlastní zpracování za použití dat ČSÚ

I. EKONOMICKÁ ZÁKLADNA

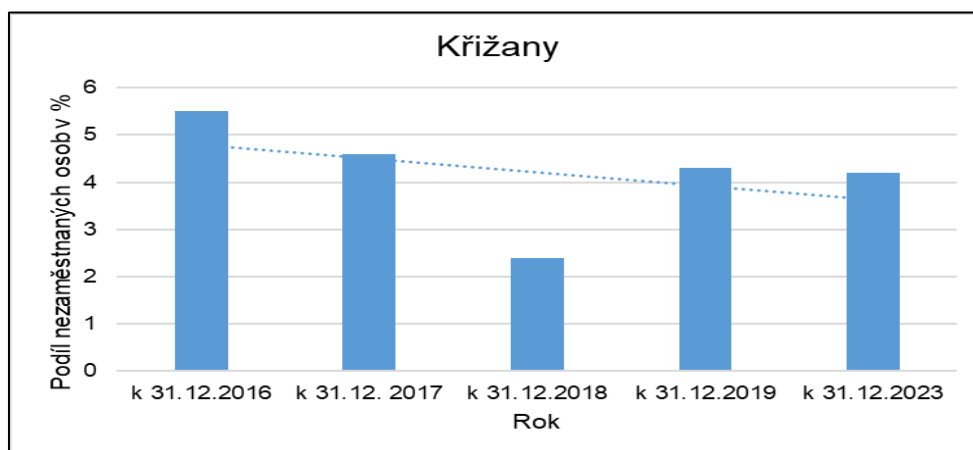
Zaměstnanost

Od roku 2012 došlo ke změně ukazatelů specifikujících problematiku zaměstnanosti na úrovni obcí, viz metodika a souhrnná zpráva (2016). Na národní úrovni (ČSÚ) je sledován od roku 2014 nový ukazatel „podíl nezaměstnaných osob“. Na základě toho je na Graf Křižany- 1 a Graf Křižany- 2 nově uveden vývoj ukazatele podílu nezaměstnaných osob v %.

Graf Křižany- 1: Vývoj podílu nezaměstnaných osob k 31.12. v letech 2011 – 2015 v [%]

Zdroj: vlastní zpracování za použití dat ČSÚ

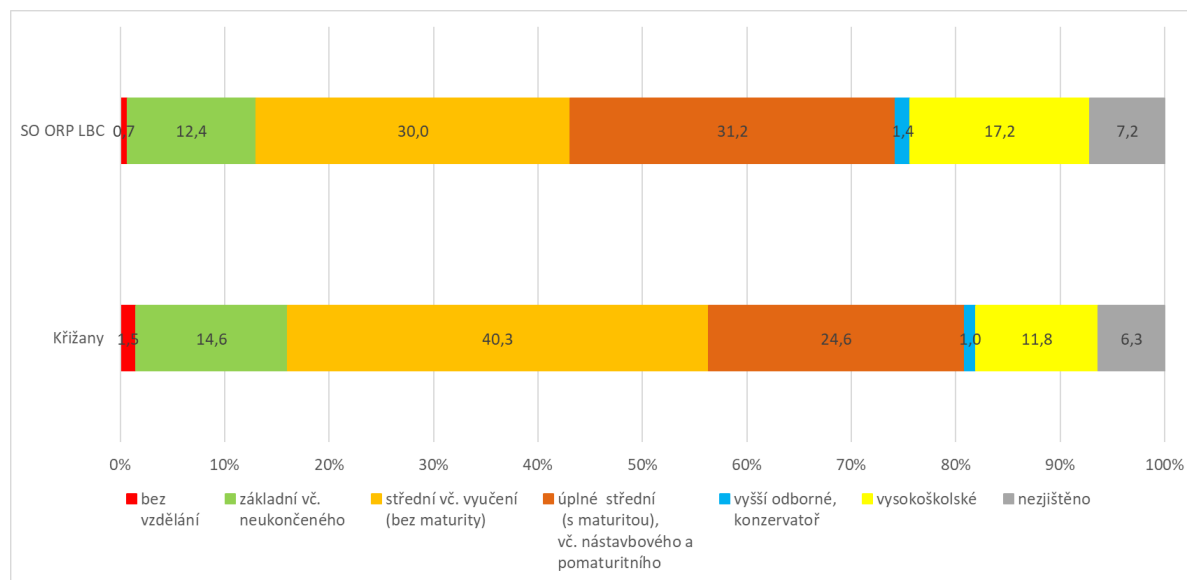
Graf Křižany- 2: Vývoj podílu nezaměstnaných osob k 31.12. v letech 2016 – 2023 v [%]

Zdroj: vlastní zpracování za použití dat ČSÚ

V roce 2019 hodnota znatelně vzrostla na 4,3 %, což může naznačovat určité změny v ekonomice nebo na trhu práce. V roce 2023 se nezaměstnanost mírně snížila na 4,2 %.

Vzdělanostní struktura

Při Sčítání 2021 bylo zjištěno nejvyšší dosažené vzdělání u 80 obyvatel obce 15letých a starších, tj. 11,8 %. U dalších 43 obyvatel, tj. 6,3 %, zjištěno nebylo. Alespoň úplné střední vzdělání s maturitou nebo vyšší vzdělání mělo v obci Křížany 37,4 % obyvatel. Lidé se středním vzděláním nebo vyučením bez maturity tvoří 40,3 % obyvatel obce, s úplným středním vzděláním s maturitou cca 24,6 %. Viz Graf Křížany 3.

Graf Křížany- 3: Vzdělanostní struktura obyvatel starších 15 let v roce 2021 v [%]

Zdroj: vlastní zpracování za použití dat ČSÚ

Graf vzdělanostní struktury obyvatel mezi obcí Křížany a SO ORP Liberec ukazuje zajímavé rozdíly v úrovni vzdělání mezi těmito dvěma lokalitami.

Bez vzdělání: Obec Křížany vykazuje vyšší podíl obyvatel bez vzdělání (1,5 %) ve srovnání se SO ORP Liberec (0,7 %).

Základní vzdělání (vč. neukončeného): Podíl obyvatel se základním vzděláním (včetně neukončeného) je v Křížanech vyšší (14,6 %) než v SO ORP Liberec (12,4 %).

Střední vzdělání bez maturity: V Křížanech má střední vzdělání bez maturity 40,3 % obyvatel, zatímco v SO ORP Liberec je to 30 %. To ukazuje na mnohem vyšší podíl obyvatel s nižším stupněm středního vzdělání v obci Křížany.

Úplné střední vzdělání (s maturitou): Rozdíl v podílu obyvatel s úplným středním vzděláním (s maturitou) není až tak výrazný. Obec Křížany eviduje 24,6 % populace s tímto typem vzdělání a SO ORP Liberec 31,2 %.

Vyšší odborné vzdělání a konzervatoř: Podíl obyvatel s vyšším odborným vzděláním je v Křížanech (1,0 %) nepatrně nižší než v SO ORP Liberec (1,4 %).

Vysokoškolské vzdělání: U vysokoškolského vzdělání obec Křížany opět zaostává (11,8 %) v porovnání s SO ORP Liberec (17,2 %).

Nezjištěno: Obyvatel s nezjištěným vzděláním je v Křížanech menší podíl (6,3 %) než v SO ORP Liberec (7,2 %).

Celkově tyto údaje naznačují, že obec Křížany má vyšší podíl obyvatel s nižší úrovní vzdělání než SO ORP Liberec.

II. EKONOMICKÁ AKTIVITA

Dle databáze registru ekonomických subjektů (ARES) se v obci v září 2020 nachází 221 ekonomických subjektů, z nichž je pět v likvidaci. Dle databáze Magnus web se v obci nachází k září 2020 celkem 229 ekonomických subjektů. Databáze Magnus web již nezobrazuje počet aktivních a neaktivních podniků, proto je poslední sloupec v roce 2020 prázdný. Oproti roku 2014 došlo k mírnému nárůstu aktivních ekonomických subjektů o 9 jednotek, a v roce 2020 došlo k nárůstu o 12 jednotek viz Tab. Křížany- 2. Dle databáze registru ekonomických subjektů (ARES) se v obci k srpnu 2024 nacházelo 221 ekonomických subjektů, z čehož je 5 evidováno v likvidaci. Informace o počtu aktivních a neaktivních podniků již není k roku 2024 dostupná. Lze předpokládat, že důvodem je dostupnost údaje ve vazbě na změnu v podnikatelském prostředí, která proběhla v roce 2023. Od začátku roku 2023 musejí nejen právnické ale i všechny podnikající fyzické osoby používat datovou schránku. V případě, že si ji podnikatelé k 31. 3. 2023 sami nezřídili, stát jim ji vytvořil automaticky. Na základě toho došlo v ČR celkově k poklesu počtu ekonomických subjektů. V případě obce Křížany však nedošlo k zásadní změně počtu ekonomických subjektů.

Tab. Křížany- 2: Přehled vývoje počtu ekonomických subjektů v obci

	2010		2012		2014		2016		2020		2024
	celkem	z toho aktivní	celkem	z toho aktivní	celkem	z toho aktivní	celkem	z toho aktivní	celkem	z toho aktivní	celkem
četnost ekonomických subjektů v obci	284	203	292	211	310	208	373	217	229	-	221

Zdroj: databáze MF ARES 2010, 2012, 2014, 2016, 2020, 2024 Magnus web 2016, 2020

Největší firmy působí v odvětvích potravinářského a dřevozpracujícího průmyslu. Dle počtu zaměstnanců se většinou jedná o firmy drobné a malé (v případě ZŠ došlo i k nárůstu počtu zaměstnanců), viz Tab. Křížany- 3.

Tab. Křížany- 3: Přehled firem s největším počtem zaměstnanců

HI. předmět podnikání i CZ-NACE	HI. předmět podnikání	Firma	Sídlo	Počet zaměstnanců					Komentář ke změně k 16. 9. 2024
				2010	2014	2016	2020	2024	
853110	Základní vzdělávání na druhém stupni základních škol	Základní škola Křížany, p.o.	463 53 Křížany – Žibřidice 271	-	-	-	20 24	25 49	Nárůst počtu
471900	Ostatní maloobchod v nespécializovaných prodejnách	Martin Šafařík	463 53 Křížany – Žibřidice 194	-	-	-	10 19	10 19	Beze změny
000000	Výroba, obchod a služby neuvedené v přílohách 1 až 3 živnostenského zákona	STARÁ DÁMA s.r.o.	463 53 Křížany 384	1 5	1 5	1 5	1 5	1 5	Beze změny
841100	Všeobecné činnosti veřejné správy	Obec Křížany	463 53 Křížany 340	-	-	-	6 9	1 5	Beze změny
162300	Výroba ostatních výrobků stavebního truhlářství a tesařství	RYKOS s.r.o.	463 53 Křížany 7	-	-	-	1 5	1 5	Dohledána konkrétní hodnota 2 zaměstnanci
351100	Výroba elektřiny	TECHNOINVEST a.s.	463 53 Křížany 412	-	-	-	1 5	1 5	Dohledána konkrétní hodnota 2

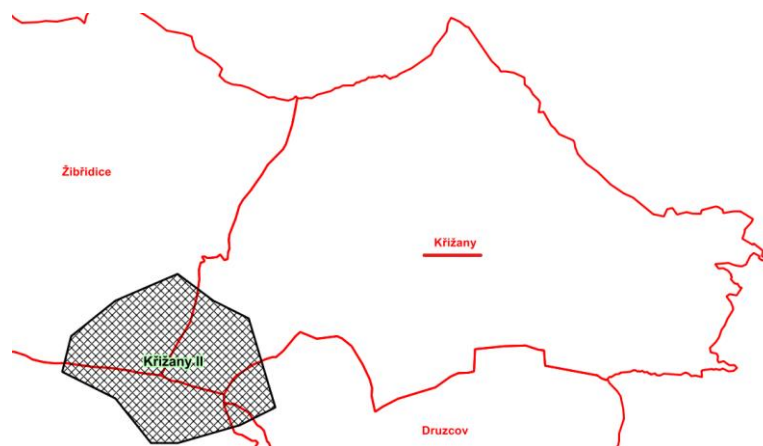
									zaměstnanci
24	Výroba základních kovů, hutní zpracování kovů; slévárství	IDBRIDGE s.r.o.	463 53 Křižany	-	-	-	-	25 - 49	Dohledána evidence počtu

Zdroj: databáze MF ARES 2010, 2014, 2016, 2020, 2024 Magnus web 2014, 2016, 2020, webové stránky jednotlivých firem

Pozn. V dotazníkovém šetření z roku 2010 byla uvedena firma R Y K O S s.r.o. (5 zaměstnanců) se sídlem v Liberci-Radčicích a hlavní provozovnou v Křižanech, části Žibřidice. Tato firma své sídlo již přesunula a nyní sídlí v Křižanech 7. Na základě informací z databáze Magnus web 2016 lze z hlediska kategorie obrátu 10 000 000 – 29 999 999 Kč označit za významné také společnost TECHNOINVEST a.s. (do 5 zaměstnanců).

Zemědělská výroba: V obci působí celkem 36 zemědělsky orientovaných podnikatelských subjektů, 25 fyzických osob, dále také 2 honební společenstva a jedno myslivecké společenství. Mezi nejvýznamnější podnikatelské subjekty v oblasti zemědělství z hlediska kategorie obrátu 5 000 000 Kč a více patří společnost STARÁ DÁMA s.r.o. a nad 3 000 000 Kč Marta Ortová. Dále lze vyzdvihnout Rolinku – Koňský domov důchodců (sídlo Cetenov). Soukromí zemědělci působí především v části obce Žibřidice. Dalším subjektem se sídlem mimo obec je AGROKOMPLET Janův Důl, který se zabývá rostlinnou a živočišnou výrobou, ale hospodaří na většině pozemků v k. ú. Křižany. Dále provozuje bioplynovou stanici s výrobou elektrické energie z bioodpadu (v současné době ve zkušebním provozu). Na základě dotazníkového šetření v roce 2016 zaměřeného na rodinné podnikání lze konstatovat, že **obec zemědělství vnímá jako významné** odvětví, které je spolu s **potravinářstvím** pro ni tradiční.

Těžba a dobývání: Na území obce se nachází stanovený dobývací prostor, který je určen společnosti DIAMO státní podnik, viz *Obr. Křižany- 3*. Dle dotazníkového šetření z roku 2020 bylo zjištěno, že se v okolí obce (do 10 km) nacházejí další společnosti, věnující se těžbě, popřípadě zpracování vytěženého materiálu. Jedná se o společnost EUROVIA Kamenolomy a.s. s provozovnou – Pískovna Dubnice a dále o Rynoltickou Pískovnou s.r.o. Obec nevnímá společnosti nijak negativně, protože nenarušují život v obci.

Obr. Křižany- 1: Mapa dobývacího prostoru ve vztahu k obci Křižany

Zdroj: Státní Báňská správa České republiky

Z hlediska významnosti zaměstnavatelů jsou v tabulce Křižany- 4 uvedeny výsledky vyhodnocení podílu ekonomických subjektů dle intervalů počtu zaměstnanců, a to v kategoriích:

- Bez zaměstnanců, nebo neuvedeno, zde je vysloven předpoklad, že daný subjekt přináší obživu alespoň jeho majiteli.
- Drobný zaměstnavatel do 10 zaměstnanců (1 – 9).
- Malý zaměstnavatel do 50 zaměstnanců (10 – 49).
- Střední zaměstnavatel do 250 zaměstnanců (50 – 250).

e) Velký zaměstnavatel 250 a více zaměstnanců.

Tab. Křižany- 4: Přehled firem s největším počtem zaměstnanců

Kategorie zaměstnavatele	Křižany (okres Liberec)	SO ORP Liberec	okres Liberec	Liberecký kraj	Česká republika
2013 (před změnou v r. 2023)	%	%	%	%	%
BEZ/NEUVEDENO	93,81	91,47	91,73	91,75	89,68
ZAM do 10	5,24	6,77	6,53	6,54	8,25
ZAM do 50	0,95	1,36	1,35	1,33	1,58
ZAM do 250	0,00	0,33	0,33	0,33	0,40
ZAM nad 250	0,00	0,07	0,07	0,06	0,08
DOPOČET	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00

Je nutné upozornit, že ČSÚ má tyto údaje ve veřejné databázi dostupné pouze před změnou roku 2023, konkrétně **za rok 2013** (novější údaje jsou dostupné pouze na úrovni SO ORP, kraje a ČR, nikoliv za jednotlivé obce). Byly proto připraveny pouze podíly v jednotlivých kategoriích. Jak vyplývá z tabulky Křižany- 4, SO ORP Liberec, okres Liberec a Liberecký kraj mají velmi podobné výsledky. Obec Křižany patří mezi 18 obcí v ORP Liberec (9. v pořadí z nich), které mají vyšší podíl ekonomických subjektů založených „jen“ pro vlastní obživu (tj. nemají zaměstnance, nebo údaj neuvádějí), než jaký je udáván pro území ORP Liberec, okres Liberec a Liberecký kraj. Tzn., že zde obyvatelé mají větší problém získat zaměstnání a mohou se uchýlovat k podnikání formou OSVČ z nutnosti pro zajištění si životního standardu.

V roce 2024 jsou dostupné pouze údaje pro níže uvedené počty ekonomických subjektů z hlediska charakteristiky právní formy podnikání:

- 32 obchodních společností (s.r.o. a a.s.),
- 1 družstvo,
- žádný státní podnik,
- 131 soukromých podnikatelů (FO) podnikajících dle živnostenského zákona,
- 25 zemědělských podnikatelů (FO),
- 2 soukromí podnikatelé (FO) podnikající dle jiných zákonů.

Čistý peněžní příjem na obyvatele

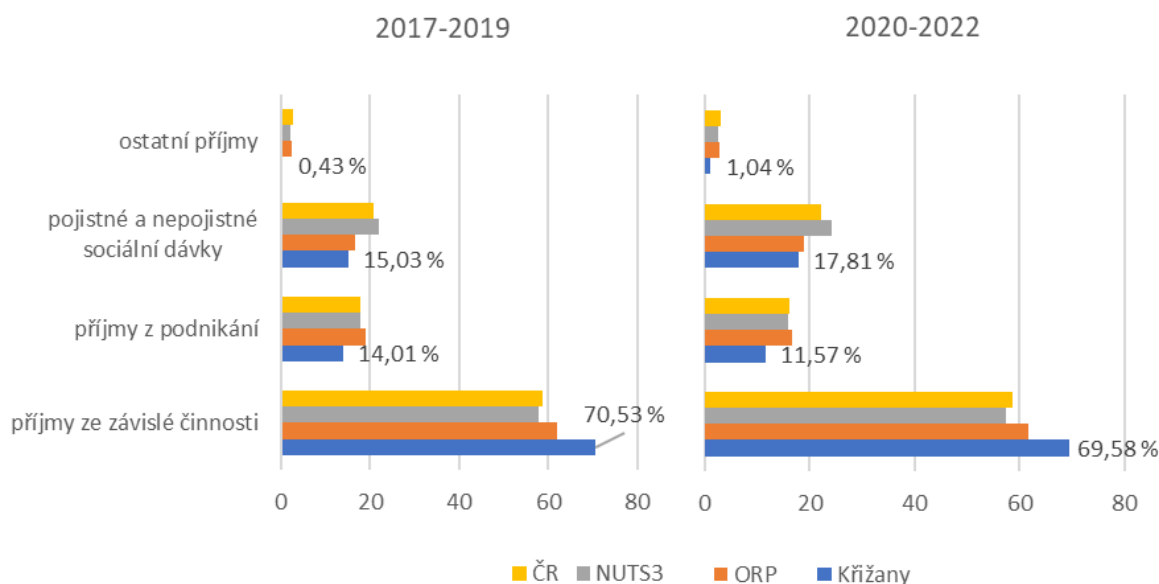
Čisté příjmy na obyvatele v obci Křižany byly v obou sledovaných obdobích **významně vyšší** než průměrné příjmy nadřazených územních celků: o 20,38 % a 17,67 % oproti průměru správního obvodu Liberec, o 19,16 % a 14,54 % ve srovnání s Libereckým krajem, o 16,87 % a 11,28 % oproti regionu Severovýchod a o 13,84 % a 7,87 % oproti celostátnímu průměru. Ve srovnání s obdobím 2017–2019 **vzrostly** čisté příjmy obyvatel v obci Křižany v průměru o 12,56 %, tedy o jednotky procentních bodů **pomaleji** než v nadřazených regionech.

Tab. Křižany- 5: Čisté peněžní příjmy přepočtené na obyvatele obce Křižany (3letý průměr)

	2017-2019	Prostorová relace	2020-2022	Prostorová relace	% změna v čase
Křižany	232 804 Kč		262 033 Kč		12,56%
SO ORP Liberec	193 385 Kč	120,38%	222 682 Kč	117,67%	-2,71%
NUTS3 Liberecký kraj	195 365 Kč	119,16%	228 764 Kč	114,54%	-4,62%
NUTS2 Severovýchod	199 194 Kč	116,87%	235 477 Kč	111,28%	-5,60%
Česká republika	204 509 Kč	113,84%	242 920 Kč	107,87%	-5,97%

Zdroj: vlastní výpočty na základě Metodiky využití Big Data pro vyhodnocení socio-ekonomické pozice obyvatel v typech území definovaných Strategií regionálního rozvoje 2021+ (certifikováno 8. 6. 2021) s využitím dat ČSSZ, MPSV, MFČR, ČSÚ a MV ČR

Pozn. **Prostorová relace** je vyjádřena jako poměr průměrných čistých peněžních příjmů obyvatel obce vůči příjmům všech obyvatel vyšších územních celků (ORP, NUTS3, NUTS2 a ČR). Tento ukazatel vyjadřuje, o kolik jsou čisté peněžní příjmy v obci vyšší či nižší než průměr v příslušném vyšším územním celku. Poslední sloupec tabulky (% změna v čase) ukazuje: v první řádce procentuální tempo růstu průměrných čistých peněžních příjmů v obci mezi sledovanými obdobími; v dalších řádcích je uvedeno, o kolik je toto tempo růstu vyšší či nižší než v příslušném vyšším územním celku. Záporná hodnota znamená, že příjmy v obci rostly pomaleji, naopak kladná hodnota ukazuje, že příjmy v obci rostly rychleji než v příslušném vyšším územním celku.

Graf Křižany- 4: Struktura příjmů obyvatel obce Křižany v prostorovém kontextu ORP/NUTS3/ČR

Zdroj: vlastní výpočty na základě Metodiky využití Big Data pro vyhodnocení socio-ekonomické pozice obyvatel v typech území definovaných Strategií regionálního rozvoje 2021+ (certifikováno 8. 6. 2021) s využitím dat ČSSZ, MPSV, MFČR, ČSÚ a MV ČR

Peněžní příjmy obyvatel obce Křižany tvoří z 69,58 % příjmy ze závislé činnosti, z 11,57 % příjmy z podnikání, 17,81% podíl zaznamenávají pojistné a nepojistné sociální dávky (tj. nemocenská, starobní důchody a sociální dávky), 1,04 % příjmů tvoří ostatní příjmy (z pronájmu, kapitálového majetku apod.). Struktura příjmů se oproti předcházejícímu období 2017 – 2019 **mírně změnila** ve prospěch pojistných a nepojistných dávek, což pravděpodobně souvisí s vyššími platbami nemocenského pojištění v období koronavirové krize. Vzhledem ke struktuře příjmů v nadřazených územních celcích (ORP/NUTS3/ČR) obec registruje **významně vyšší** podíl příjmů ze závislé činnosti. Dlouhodobě **podprůměrné** jsou příjmy z podnikání a ostatní příjmy.

III. STAV A TRENDY VE VYUŽITÍ ÚZEMÍ OBCE

V kapitole je nejprve vyhodnocen stav opuštěných provozních areálů v obci, následně je charakterizováno využití území obce.

Brownfields / Opuštěné výrobní areály a objekty

Dle Národní databáze brownfieldů (CzechInvest, 2024) a dle databáze brownfields Libereckého kraje (ARR, 2024) nebyly identifikovány žádné objekty typu brownfield.

Využití území obce

Způsob využití území v letech 2001 až 2023 vystihuje struktura pozemků, která je uvedena v tab. 6. Trvalý travní porost pokrývá 50 % území, lesní porosty 33 %.

Tab. Křižany- 6: Struktura jednotlivých druhů pozemků

Druh pozemku	2001		2012		2015		2018		2023	
	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
Zemědělská půda	1741,3	61,0	1689,3	59,2	1689,0	59,1	1651,8	57,8	1652,9	57,8
Zahrnuje:										
orná půda	947,0	33,2	503,0	17,6	503,0	17,6	149,2	5,2	147,0	5,1
zahrady	48,5	1,7	49,2	1,7	49,1	1,7	49,1	1,7	63,2	2,2
sady	6,1	0,2	5,9	0,2	5,9	0,2	2,9	0,1	2,3	0,1
chmelnice	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
vinice	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
trvalý travní porost	739,7	25,9	1131,2	39,6	1131,0	39,6	1450,7	50,8	1440,4	50,4
Lesní půda	889,7	31,2	912,6	32,0	912,9	32,0	947,4	33,2	945,0	33,1
Vodní plochy	14,7	0,5	17,6	0,6	17,7	0,6	23,9	0,8	23,4	0,8
Zastavěné a ostatní plochy	209,3	7,3	236,2	8,3	236,4	8,3	234,8	8,2	236,2	8,3
Celková výměra	2855,1	100,0	2855,8	100,0	2855,8	100,0	2857,9	100,0	2857,9	100,0

Zdroj: Vlastní zpracování za použití dat ČSÚ

Změnu využití území v jednotlivých kategoriích pozemků v obci mezi rokem 2001 a 2023 vystihuje **index změny využití území**, který dosáhl hodnoty 28,17 %, tzn., že 28 % území (cca 800 ha) změnilo kategorii užívání. Po roce 2018 byly změny minimální, index změny nabyl hodnoty 0,6 %.

Jak se změny projeví ve struktuře pozemků, je patrné z tab. 7, kde jsou uvedeny relativní změny v charakteru využití vybraných druhů pozemků. Posun ve využití země probíhá ekologicky žádoucím směrem, neboť dochází ke snižování rozlohy ekologicky nestabilních ploch, především orné půdy, které jsou nahrazovány ekologicky stabilními loukami. Zatrávňování je proces identifikovaný jako dominantní z hlediska krajinotvorné činnosti a v období 2001 až 2023 dosahuje silné intenzity.

Tab. Křižany- 7: Relativní změna vybraných druhů využití pozemků

Druh pozemku	Změna využití (2001-2023)		Změna využití (2018-2023)	
	%	ha	%	ha
Zemědělská půda	-5,17	-88,37	0,07	1,11
Orná půda	-84,49	-799,95	-1,45	-2,16
Zahrady	30,02	14,63	28,66	14,07
Sady	-62,04	-3,78	-20,08	-0,58
Trvalý travní porost	94,54	700,72	-0,71	-10,32
Lesní půda	6,11	55,25	-0,26	-2,44
Vodní plochy	58,74	8,68	-2,00	-0,48
Zastavěné plochy a ostatní	12,73	26,88	0,60	1,41

Pozn. Zelená barva – plocha stabilní z hlediska udržitelnosti rozvoje území; oranžová barva – plocha nestabilní

Zdroj: Vlastní zpracování za použití dat ČSÚ

Ekologická stabilita (vyjádřená jako podíl stabilních a nestabilních ploch) řešeného území, vyjádřená pomocí koeficientu ekologické stability (KES), dosahovala v roce 2023 výše 6,46 (tab. 8). Hodnota KES obce Křižany je výrazně nad hranicí udržitelnosti a podle Míchala (1994) se jedná o krajinu ekologicky vyváženou, ve které jsou technické objekty relativně v souladu s dochovanými přírodními strukturami. Od roku 2001 dochází k rozšiřování ploch ekologicky stabilních, což se projevuje na zvyšování hodnoty

KES z hodnoty 1,47 (rok 2001) na hodnotu 6,46, která je udržována od roku 2023. Takový vývoj krajiny je možné označit jako udržitelný.

Tab. Křížany- 8: Koefficient ekologické stability (KES)

Rok	Stabilní plochy	Nestabilní plochy	KES
2001	1 698,75	1 156,32	1,4691
2002	1 717,71	1 137,36	1,5103
2003	1 761,66	1093,28	1,6114
2004	1 761,61	1093,32	1,6112
2005	1 797,47	1057,47	1,6998
2006	1 810,68	1043,88	1,7346
2007	1 810,31	1044,02	1,7340
2008	1 874,88	979,98	1,9132
2009	1 875,08	979,98	1,9134
2010	1 875,03	979,99	1,9133
2011	2 116,60	739,20	2,8634
2012	2 116,56	739,23	2,8632
2013	2 116,48	739,32	2,8627
2014	2 116,38	739,39	2,8624
2015	2 116,54	739,22	2,8632
2016	2 474,00	383,80	6,4461
2017	2 474,00	383,90	6,4444
2018	2 474,00	384,00	6,4427
2019	2 473,85	384,02	6,4420
2020	2 473,58	384,28	6,4369
2021	2 474,82	382,82	6,4648
2022	2 474,77	382,94	6,4626
2023	2 474,26	383,25	6,4560

Zdroj: Vlastní zpracování za použití dat ČSÚ

Ekonomické aktivity dle CZ-NACE v návaznosti na kreativní a kulturní odvětví (KKO)

Na základě metodiky mapování KKO (Baleka et al., 2016) jsou dle evidované CZ-NACE vymezeny oblasti činností zahrnovaných pod KKO z hlediska toho, zda spadají pod:

- kulturní a umělecké jádro (výtvarné a scénická umění, kulturní dědictví, umělecká řemesla), dále pod tzv.
- kulturní odvětví (film a video, hudba, TV, rozhlas, knihy) a tzv.
- kreativní odvětví (design, architektura, reklama).

Kulturně kreativní odvětví byla vyhodnocena ve vazbě na projekt KKO Liberecký kraj (plnění výzvy č. 0232/2022 na tvorbu strategických materiálů v oblasti rozvoje a podpory kulturních a kreativních odvětví, jež je vyhlášena v rámci Národního plánu obnovy Ministerstvem kultury ČR. Výzva je vypsána v rámci programu Rozvoj regionálního kulturního a kreativního sektoru). V rámci daného projektu, jehož část mapování realizuje tým Ekonomické fakulty TUL od září 2023 do března 2025, bylo vymezeno následujících 7 oblastí významných z hlediska četnosti ekonomických subjektů. Tato odvětví byla dále pro studii MML podrobena analýze na základě dat ČSÚ – VDB (2024), kdy byly dohledány údaje o zastoupení daných oblastí v obcích SO ORP Liberec dle CZ-NACE na úrovni alespoň 2 míst číselného kódu.

Jedná se o následující oblasti KKO:

1. umělecké řemeslo – sklářství = 1 subjekt
2. umělecké řemeslo – výroba klenotů a bižuterie = 3 subjekty
3. architektura = 5 subjektů
4. film a video/gaming, = žádný subjekt
5. vzdělávání (potenciál pro umělecké – ZUŠ, SŠ, VŠ) = 3 subjekty
6. scénické umění se zaměřením na divadlo a hudbu = 1 subjekt
7. výtvarné umění = 7 subjektů

Vyjížd'ka obyvatel z obce za zaměstnáním a do škol

Jako hlavní zdroj dat o vyjížděce obyvatelstva jednotlivých obcí byly použity výsledky ze sčítání lidu z roku 2021. Obyvatelstvo obce Křižany vyjíždí za zaměstnáním i do škol zejména do Liberce.

IV. POTENCIÁL ROZVOJE OBCE

V následujících tabulkách (viz Tab. Křižany- 9) je předložen přehled vývoje ukazatelů za období let 2006, 2009, 2011, 2014, 2018 a 2022 v dílčích oblastech (faktorech). V posledním sloupci je vždy uvedeno hodnocení vývoje ukazatele oproti předchozímu monitorovacímu období s ohledem na to, zda se jedná o maximalizační typ (čím vyšší hodnota ukazatele, tím lepší stav) nebo minimalizační typ (čím menší hodnota ukazatele, tím lepší stav).

Komentáře k tab. Křižany- 9

Oproti roku 2018 došlo v roce 2022 ke zlepšení téměř všech ukazatelů v oblasti nezaměstnanosti. Z hlediska věkové struktury došlo ke zvýšení průměrného věku obyvatelstva na 41,72 roku, což je méně, než byl průměrný věk obyvatel České republiky z roku 2021 (42,70 roku dle SLDB 2021. Hodnota indexu stáří 1,06 v obci v roce 2022 byla nižší (lepší) než hodnota na úrovni SO ORP Liberec (1,19) a celé ČR (1,26) – v obci je od roku 2018 téměř vyrovnaný počet seniorů od 65 let výše a počet dětí. Na úrovni celé ČR platí trend růstu hodnoty indexu stáří, což se v dlouhém období potvrzuje i v této obci. Intenzita přírůstku obyvatelstva za 5 let se dostala do mírně záporných hodnot, což indikuje mírný převis celkového úbytku obyvatelstva nad jeho přírůstkem. V oblasti bytové výstavby došlo k propadu, počet nově dokončených bytů za 5 let na 1 000 obyvatel klesl o cca 12 na celkem 18. Ve dvou posuzovaných ukazatelích faktoru osídlení, které hodnotí hustotu zalidnění, došlo ke zlepšení. Index ekonomického zatížení obyvatelstva za rok 2022 zůstal beze změny, tudíž i poměr mezi počtem osob ekonomicky neaktivních (seniorů a dětí) a počtem obyvatel v produktivním věku. Z hlediska faktoru ekonomické aktivity došlo ke zlepšení: zvýšení podílu soukromých podnikatelů (na 0,32) i podílu ekonomických subjektů (na 0,42) na populaci ve věku 15–64 let.

Tab. Křižany- 9: Přehled vývoje ukazatelů za období let 2006, 2009, 2011, 2014, 2018 a 2022

1. Faktor nezaměstnanosti

Ukazatel	2006	2009	2011	2014	2018	2022	změna
Dlouhodobá nezaměstnanost [%]	2,78	6,56	7,07	4,65	0,59	0,02	zlepšení
Tlak na pracovní místa	7,41	17,19	13,86	9,85	-	0,05	-
Registrovaná nezaměstnanost [%]	7,41	17,5	13,86	9,85	1,90	0,05	zlepšení
Účast voličů při volbách do PS PČR [%]	56,8	60,28	60,28	0,56	59,44	-	-

2. Faktor atraktivity místa bydlení

Ukazatel	2006	2009	2011	2014	2018	2022	změna
Intenzita přírůstku obyvatelstva za 5 let	0,05	0,13	0,15	0,04	0,02	-0,01	min. zhoršení
Průměrný věk obyvatel	39,66	39,8	39,93	41,1	40,66	41,72	zhoršení
Počet dokončených bytů za 5 let [/1000 obyv.]	-	10,92	14,18	19,28	29,64	18,00	zhoršení
Průměrná obytná plocha dokončeného bytu [m ²]	46,33	95,5	10,62	8,68	78,30	-	-

3. Faktor osídlení

Ukazatel	2006	2009	2011	2014	2018	2022	změna
Obecná hustota zalidnění [obyv./km ²]	24,45	27,18	27,17	29,06	27,15	30,00	zlepšení
Specifická hustota zalidnění (zast. plocha) [obyv./km ²]	3105,96	3439,41	3373,91	3672,57	3445,12	3497,00	zlepšení

4. Faktor věkové struktury obyvatelstva

Ukazatel	2006	2009	2011	2014	2018	2022	změna
Počet obyvatel ve věku 3–5 let na 1 mateřskou školu	19	12	29	27	41	32	zhoršení
Průměrný věk obyvatel	39,66	39,8	39,93	41,10	40,66	41,72	zhoršení
Průměrná obytná plocha dokončeného bytu [m ²]	46,33	95,5	10,62	8,68	78,30	-	-
Index stáří	0,86	0,81	0,89	1,10	1,05	1,06	min. zhoršení
Index ekonomického zatížení obyvatelstva	0,38	0,40	0,45	0,54	0,61	0,61	beze změny

5. Faktor občanské vybavenosti

Ukazatel	2006	2009	2011	2014	2018	2022	změna
Podíl lůžek v hotelech a penzionech na celkové kapacitě HUZ	1	-	-	-	-	-	-
Počet obyvatel na ordinaci praktického lékaře	-	-	258,67	278	258,67	281,33	zlepšení
Počet obyvatel na ambulantní zdravotnické zařízení	-	-	-	-	-	-	-
Počet lékáren na 1000 obyvatel	0	0	0	-	-	-	-
Počet obyvatel ve věku 3–5 let na 1 mateřskou školu	19	12	29	27	41	32	zhoršení
Počet obyvatel ve věku 6–14 let na 1 základní školu*	63	33	72	79	84	102	zlepšení
Počet obyvatel ve věku 15–19 let na 1 střední školu*	-	-	-	-	-	-	-
Průměrná obytná plocha dokončeného bytu [m ²]	46,33	95,50	10,62	8,68	78,30	-	-
Specifická hustota zalidnění (zast. plocha) [obyv./km ²]	3105,96	3439,41	3373,91	3672,57	3445,12	3497,00	zlepšení

* Údaj vyhodnocován jen při existenci zařízení

6. Faktor struktury ekonomiky

Ukazatel	2006	2009	2011	2014	2018	2022	změna
Podíl aktivních subjektů ve službách	0,30	0,63	0,62	0,60	0,51	0,52	min. zlepšení
Podíl aktivních subjektů v zemědělství a lesnictví	0,45	0,12	0,12	0,14	0,21	0,19	min. zhoršení

7. Faktor ekonomické aktivity

Ukazatel	2006	2009	2011	2014	2018	2022	změna
Podíl soukromých podnikatelů na populaci ve věku 15–64 let	0,35	0,28	0,29	0,31	0,17	0,32	zlepšení
Kapacita HUZ [počet lůžek/1000 obyv.]	21,49	0,00	-	-	-	-	-
Podíl ekonomických subjektů na populaci ve věku 15–64 let	0,42	0,35	0,34	0,39	0,21	0,42	zlepšení